

Ayhan Aktar: Ama biz de Çanakkale’de öldük!

Posted on 26/01/2015

2015 yılı, ‘devletlû’ takımı açısından zor geçecek. Ermeni soykırımının tanınması için yapılan baskılar artacaktır. Baskılara karşı direnmek için de ‘acıların yarıştırılması’ yöntemi devreye sokuluyor. 2015’te dünya kamuoyuna ve Ermenilere şu söylenecek: “I. Dünya Savaşı hepimiz için acılarla doludur. Evet, Ermenilerin başına kötü şeyler gelmiş olabilir, ama biz de çok çektik. Biz de savaş meydanlarında can verdik. Biz de mağdur ve mazlumuz!” Ermenilerin Büyük Felaketi varsa, bizim de savaş meydanlarında kefensiz yatan yüzbinlerce şehidimiz var!

Aslında, bu savunma hattının işaret fişekleri daha 2011 yılında görülmüştü. O zamanlar Dışişleri Bakanı olan Ahmet Davutoğlu, 25 Nisan 2011 tarihinde Çanakkale’de bir konuşma yapmıştı. *Yeni Şafak* haberi şöyle veriyordu: “Çanakkale’ye gelen Bakan Davutoğlu, ‘Çanakkale adını duyup da kalbi hoplamayan, yüreği titremeyen, damarlarındaki kan akış hızı artmayan bir Türk olamaz’ dedi. Davutoğlu, konferansına, ‘Bütün dünyaya 2015 yılını tanıtacağız. Bazılarının iddia ve iftira ettiği gibi bir soykırım yıldönümü olarak değil, bir milletin şanlı direnişinin, Çanakkale direnişinin yıldönümü olarak tanıtacağız’ diyerek başladı.”

Yüzbaşı Sarkis Torosyan
Çanakkale'den
Filistin
Cephesi'ne

YARIN HAZIRLANAN AYHAN AKTAR

Çanakkale Savaşları, genellikle 18 Mart 1915'te müttefik donanmasının Çanakkale Boğazı'nı geçmek için giriştiği taarruzun yıldönümünde anılır. O gün, İngiliz ve Fransız Donanması Çanakkale Boğazı'nı geçmek amacıyla bir taarruz başlatmıştır. Osmanlı topçuları, boğazın iki yakasındaki tabyalardaki topları ve boğaza dökülen mayınların yardımı ile müttefik donanmasının geçişine engel olmuştur. 18 Mart Zaferi, Osmanlı Ordusu'nun I. Dünya Savaşı'ndaki en ciddi başarılarından biridir. İngiliz ve ANZAC (Avustralya ve Yeni Zelanda Kolordusu) birlikleri için ise, 25 Nisan 1915 tarihi önemlidir. Çünkü, o sabah saat 04:30'da Gelibolu Yarımadası'na çıkartma harekâtı başlamıştır. Çanakkale'de

can veren İngiliz, Avustralya ve Yeni Zelanda askerlerinin torunları, Anzak Koyu'nda her yıl sabah şafak sökerken yapılan dinî ayinle dedelerini anarlar.

24 NİSAN HESAPLARI VE DİPLOMATİK FİYASKO

Bu yıl 24- 25 Nisan tarihlerine kaydırılan Çanakkale Savaşlarını anma törenlerine 102 ülkenin liderlerinin davet edildiğini öğreniyoruz. İngiltere'den Prens Charles da iki oğluyla törene katılacaktı. 25 Nisan'ın askerî açıdan bir anlamı var, ama 24 Nisan günü anma programına neden dâhil edilmiş acaba? Bilindiği gibi, 24 Nisan 1915 tarihinde İstanbul Ermenilerinin önde gelen 250 aydını gözaltına alınmıştır. Daha sonra, bu insanlar Çankırı ve Ayaş'a tehcir edilmiş ve 174 kişi geri dönmemiştir. Bu nedenle, 24 Nisan 'Ermeni Soykırımı' günü olarak anılmaktadır. Anlaşılan, küçük bir tarih oyunuyla 'Ermeni soykırımını tanıma baskısı' Çanakkale Savaşları ile perdelenmek istenmektedir.

Bütün bu ince hesaplara ilaveten, maalesef bir de diplomatik fiyasko yaşandı. 24 Nisan'a kaydırılan Çanakkale Savaşları anma törenlerine, Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ermenistan

Lideri Sarkisyan'ı da davet etti! Dışişleri Bakanı Mevlut Çavuşoğlu davetle ilgili şunları söylemiş: *"Biz, bu olayları sadece 2015 yılı olarak görmüyoruz, bir yıl için değerlendirmiyoruz... Ermeni iddialarına karşı çalışmalarımızı yürütüyoruz. 2015, sadece Ermeni iddialarının yıldönümü değil. Çanakkale Savaşları bir taraftan Türkiye'yi işgal etmek için gelen işgal güçleriyle diğer taraftan vatan topraklarını savunmak isteyen Mehmetçik arasındaki savaş... Savaştan etkilenen tüm ülkeleri davet ettik... Ermenistan da var, çünkü Osmanlı ordusunun içinde Ermeni askerler de var."*

Bu daveti yapanlar, 24 Nisan günü Sarkisyan'ın Erivan'daki Soykırım Anıtı'ndaki töreni bırakıp Çanakkale'ye geleceğini nasıl düşünebilirler, anlamak mümkün değil. Ayrıca, eğer 'devletlü' takımı Çanakkale'de Osmanlı vatandaşı Ermenilerin savaştığını kabul edip 'barış açılımı' yapmak istiyor ise, İstanbul'daki Ermeni Patrik Vekili Aram Ateşyan'ı törenlere davet etmesi gerekirdi. Çünkü, Türkiye Ermenilerinin dedeleri Çanakkale'de savaşmıştı. Biyografisinden Karabağ doğumlu olduğuna öğrendiğimiz Serj Sarkisyan'ın dedesi, eğer I. Dünya Savaşı'na katılmış ise, muhtemelen Rus Ordusu'nda savaşmıştır. Eğer bir 'açılım' düşünülüyor ise, önce bizim Ermenilerimizden başlamak doğru olmaz mıydı?

ÇANAKKALE'DE ERMENİ ASKERLER DE SAVAŞMIŞ!

İlginçtir, Bakan Çavuşoğlu resmî tarih tezinin aksine, Çanakkale Savaşlarında Ermeni askerlerin de savaştığını itiraf ediyordu. Ne yalan söyleyeyim, bu itiraf benim pek hoşuma gitti. Çünkü, benim yayına hazırladığım Yüzbaşı Sarkis Torosyan'ın *Çanakkale'den Filistin Cephesine* başlıklı anılarının 2012 yılında piyasaya çıkmasından sonra kıyamet kopmuş, yaklaşık bir yıl süren sert tartışmalar yapılmıştı (Tartışma için bkz.

<http://www.ayhanaktar.com>). 'Alaturka' tarihçilerimiz pehlivan tefrikası gibi yazılar döşenip Yzb. Torosyan'ın 'yalancı' ve anılarının da 'kurmaca' olduğunu iddia ederek 'inkârcı' kesimin değirmenine su taşımışlardı. Hatta Genelkurmay Başkanlığı da tarihinde ilk kez bir anı kitabı hakkında resmî açıklama yaparak, "*Çanakkale Cephesinde Sarkis Torosyan isimli bir subay yoktur!*" demek gereğini bile hissetmişti (*Hürriyet*, 16 Aralık 2012). Kısacası, birileri Çanakkale'de bir Ermeni topçu subayının savaşmış olmasını, sanki Türk milletinin 'harîm-i ismetine' yapılan bir tecavüz olarak algılıyordu.

Cumhurbaşkanı Sarkisyan da Yzb. Torosyan'ın anıları etrafında kopan tartışmadan haberdar olmalı ki, Erdoğan'ın davetini geri çevirdiği mektubunda şunları yazıyordu: "*Ermeni kökenli Topçu Yüzbaşı Sarkis Torosyan da Çanakkale Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu ordusunda görev yapanlar arasındaydı. Torosyan, İmparatorluğun savunma ve güvenliğine hayatını adanmış bir subaydı, sadakat ve kahramanlığı Osmanlı ordusunun askeri nişanlarıyla ödüllendirilmişti. Ancak, aynı yıl, Osmanlı İmparatorluğu tarafından önceden planlanan ve uygulanan kitlesel cinayetler ve zorunlu yer değiştirmeler de en yoğun noktasına ulaştı ve katliam dalgası Sarkis Torosyan'ı bile kuşattı. Gaddarca öldürülen annesi ve babası ve Suriye Çöllerinde yitip giden kız kardeşi Soykırımın 1,5 milyon Ermeni kurbanı arasına katıldı*" (17 Ocak). Böylece, Yzb. Torosyan'ın anıları bu kez de devlet başkanları arasındaki söz düellosunda yer alıyordu.

PROF. HALAÇOĞLU GÖREVİNİN BAŞINDA!

Bir zamanlar yüce devletimizin Ermeni işlerini emanet ettiği Prof. Yusuf Halaçoğlu da (O şimdi MHP Milletvekili!) resmî tezlerimizin tehlikede olduğunu görüp şunları söylemiş: "*Çanakkale cephesinde kaç Ermeni, kaç Türk vardı? Cephede parmakla sayılacak kadar Ermeni vardı. Çanakkale savaşlarında mücadele edenler Ermeniler değildi. Ermeniler Çanakkale savaşları sırasında Van İsyanını çıkardılar... Ermenilerin haklı olarak, davet sırasında Mademki vatani birlikte kurtardık. Bizi neden sürgün ettiniz sorusunu*

dillendirebileceklerini vurgulayan Halaçoğlu, Erdoğan'ın tarihi bir yanlış yapmak üzere olduğunu söyledi” (Yeniçağ, 18 Ocak).

Çanakkale Cephesi'nde kaç Ermeni asker bulunduğu meselesine girmeden önce, yüz yıl öncesine gidelim. Harbiye Nazırı Enver Paşa, Sarıkamış'ta bir kolorduyu, yani yaklaşık 50.000 askeri karlara gömdükten sonra 11 Ocak 1915'te Dođu Cephesi'nden ayrılmıştı. Rus Ordusu da karşı saldırıya geçmiş, Van'a doğru ilerlemeye başlamıştı. Sarıkamış yenilgisi, önce basına uygulanan askerî sansür ile halktan gizlendi. Örneğin, 4 Ocak 1915 tarihli *Tasvir-i Efkâr* gazetesi, hiç utanmadan “muzaffer olarak ilerleyen ordularımızın ... Sarıkamış mevkiini de zapt ettiklerini ve bu esnada birçok esir ve ganimet aldıklarını” bildiriyordu! Fakat sırf sansür yetmezdi, İttihat ve Terakki kadrolarına da yenilginin hesabını vermek lazımdı. Yoksa, birileri çıkıp ‘çapsızlık ve yeteneksizlik’ nedeniyle Enver Paşa'yı devirebilirdi. Aranan mazeret bulundu: Efendim, Ermeniler isyan ettiler, ordumuzu arkadan vuruyorlar!

ÇANAKKALE CEPHESİNDEKİ ERMENİ ASKERLER

Enver Paşa'nın 25 Şubat 1915 tarihinde Ordu ve Kolordu Kumandanlıklarına yolladığı tamimde, Anadolu'nun çeşitli kentlerinde Ermenilerin isyan ettikleri vurgulanıyor ve “düşmanlarımız tarafından memleket dâhilinde bir ihtilal” girişimi hazırlandığı ifade ediliyordu. Bu tamimin birinci maddesinde, artık Ermeni erlerin kesinlikle silahlı hizmetlerde kullanılmaması emrediliyordu. Bu emir, tabii ki Çanakkale'deki III. Kolordu Kumandanı olan Esat Paşa'ya da ulaştı. 5 Mart günü, Esat Paşa da kendine bağlı birliklere emri tebliğ ederken “III. Kolorduya bağlı askeri birliklerde sayıları yüzde 3'e ulaşmayan [Ermeni] erler umumiyetle şüpheden uzak görülmekte” olduklarının altını çizdikten sonra İstanbul'dan gelen emrin yerine getirilmesini istiyordu. Esat Paşa, emri yumuşatarak şöyle devam ediyordu: “*Ermeni erlerin çoğunluğu zaten sanat sahibi insanlar olmak itibarıyla, birliklerde silahlı hizmetten birer vesile ile alınarak sanatları icabına göre kendilerine görev verilmesi uygundur*” (Esat Paşa'nın yayımlanmamış anıları, s. 451- 452).

Acaba, Çanakkale'yi savunmakla görevli III. Kolordu'nun asker mevcudu neydi? Edward J. Erickson'un *Gelibolu: Osmanlı Harekâtı* başlıklı kitabında verdiği sayılara göre Şubat 1915'te Çanakkale Cephesi'nde 34.500'den fazla asker bulunuyordu (s. 23). Bu mevcudun yüzde 3'ten azını hesaplırsak yaklaşık 1000 kişilik bir Ermeni asker sayısına ulaşırız. Kısacası, Çanakkale'deki Ermeni askerlerin sayısı, Halaçoğlu'nun sandığı gibi "parmakla sayılacak kadar" az değildi. Ayrıca, bu miktara Rum ve Yahudi askerleri de ilave edersek, III. Kolordu'nun askerlerinin yüzde 8-10'unun gayri-Müslim erlerden oluştuğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

İngiliz Arşivindeki askerî istihbarat raporlarında da Osmanlı savaş esirlerinin sorgulanması sonucu elde edilen önemli bilgiler vardır. Örneğin, 25 Nisan günü 27. Alay'dan esir düşen üç er, 'telefoncu' olarak görev yaptıklarını ve alaydaki Hıristiyan erlerin ise 'silahsız hizmette' kullanıldıklarını belirtmişlerdir. 26/27 Nisan günü esir düşen ve Ermeni olduğu tahmin edilen bir subay da, 77. Alay'da görev yaptığını, 57. ve 72. Alaylarla birlikte 19. Tümen'i oluşturduklarını ve Tümen Kumandanı'nın da Yarbay Mustafa Kemal (Atatürk) Bey olduğunu anlatmıştır (İngiliz Milli Arşivi, WO 157/668, April 1915). Altı yıl sonra, Avustralya resmî tarihini yazacak olan Charles Bean de, Mustafa Kemal'in ismini ilk kez bu raporlarda gördüğünü yazar. Kısacası, Prof. Halaçoğlu fazla kendini kasmayın, Ankara'daki Askerî Arşivler 'normal fânilere' kapalı olsa bile, İngiliz Arşivleri herkese açıktır!

Ama Halaçoğlu'nun haklı olduğu bir taraf var: Ermeniler, "mademki birlikte savaştık, bizi neden sürgün ettiniz" sorusunu sorabilirler. Zaten Osmanlı Arşivi'nde, ailesi tehcir edilen Ermeni subayların ailelerini geri getirtmek için yazdıkları dilekçeler vardır. Yzb. Torosyan da anılarında Dâhiliye Nazırı Talat Paşa'ya dilekçesini şahsen vermek için çabaladığını anlatır. Unutmayalım, 2012'de Torosyan'ın anıları yayımlandıktan sonra resmî tarihin suskunlukları bozuldu ve tartışma başladı. Sonunda yetkililerden "Osmanlı ordusunun içinde Ermeni askerler de vardı" itirafı geldi. Yzb. Torosyan'a ne kadar teşekkür etsek azdır!

İNKÂRCI 'DEVLET AKLI'

Peki, 'devletlû' takımı 2015 yılında neden böyle tarih kaydırma operasyonuna girişti? Aslında, acıları yarıştırmaya üzerine kurulan 'inkâr' politikalarının da bir tarihî geçmişi var. Maalesef, 'devlet aklı' da bu çemberin dışına çıkamıyor. 30 Ekim 1918 günü Mondros Mütarekesi imzalandıktan sonra, 2 Kasım gecesi Enver Paşa ve arkadaşları bir Alman torpidobotu ile memleketten kaçarlar. 13 Kasım günü de, İtilaf Devletleri donanmasına ait 44 parça savaş gemisi İstanbul limanına demirler. Dört yıldır yalanlarla aldatılan İstanbul'un Müslüman ahalisi, mağlubiyeti ve işgali 'travmatik bir biçimde' yaşar. İşgal günlerinde Osmanlı Meclisi açıktır ve 1914'te seçilmiş olan mebuslar hâlâ görevdedir. Osmanlı Meclisi'nde, Ermeni meselesi ilk kez 1918 yılı Kasım ve Aralık aylarında tartışılır. Meclisteki Ermeni mebuslar tehirci, katliamları, el konulan malları ve Anadolu Ermenilerinin yaşadığı felaketi açıkça dile getirirler.

İttihat ve Terakki Partisi'ne mensup mebuslar da savunma hattını şu şekilde kurarlar: Savaşta, Türkler de 'mazlum ve mağdur' olmuştur. Peki, Türklerin haklarını kim koruyacaktır? Örneğin, 11 Aralık 1918 günü Musul Mebusu ve 'milli şair' Mehmet Emin (Yurdakul) ateşli bir konuşma yapar. Ermenilere yapılan kötü muameleyi Türklük ile ilişkilendirmek isteyenlere itiraz eder. Kötü muamele ile ilgili iddiaları Türklerin "milli seciyeleri" adına reddeder. Artık çok iyi bildiğimiz 'ecdad' edebiyatını tekrarlayan Mehmet Emin Bey, Türklerin her zaman mazlumları koruduğunu hatırlatır. Rum ve Ermeni mebusların anlattığı zulüm ve kötü muameleyi yapanların kimler olduğunu bilemediğini (!) söyleyen Mehmet Emin Bey, kötü birkaç şahsın yaptıklarından da Türk milletinin sorumlu olamayacağını belirterek sözlerini şöyle bağlar: "*Binaenaleyh efendiler, öteki muhterem, mağdur, mazlum vatandaşlarım hakkında arz etmiş olduğum davanın yanına, mazlum Türklerin davasını koyuyorum.*" Milli şairimiz 'acıları yarıştırmaya' işini çok iyi bilmektedir.

12 Aralık 1918 günü yapılan toplantıda, yine Türklerin de mağduriyetleri dile getirildiği zaman Kozan Mebusu Matyos Nalbantyan Efendi dayanamayıp söz alır. Mehmet Emin Bey'e

şu cevabı verir: “[Mehmet Emin Bey], *biz mağduruz, Türkler de mağdur diyorlar. Fakat Türklerin mağduriyeti, millet-i hâkime şeklinde bir mağduriyettir ... Bir takım insanlar, [yani] Ermeniler hayvan sürüleri gibi öldürüldü. Elbette Türklerin mağduriyetini kabul ederim. Yalnız, şekil bakımından [ölümlerde] bir ulviyet [yücelik], bir de mezellet [alçaklık] var. Bunu her halde kabul edelim. Türkler serhatlerde [sınırlarda savaşırken] kahramanca öldüler, Ermeniler de mezelletle [alçaklıkla] öldürüldüler.*”

Görüldüğü gibi, AKP hükümetinin 2015’te ‘acıları yarıştırmak’ dünyaya kendini ‘mağdur ve mazlum’ olarak gösterme çabalarının kökeni hayli eskiye dayanıyor. AKP’nin mağduriyet üzerinden kendini savunma stratejisi, İttihatçıların 1918’deki ‘inkârcı’ tezlerine benziyor. Sizi bilmem ama, ülkemizde ‘devlet’ aklının bu kadar kısır bir daire içinde kalmış olması bana hüznün veriyor. Bu arada, acıları yarıştırmayı meslek hâline getirenlere en okkalı cevabı veren Kozan Mebusu Matyos Nalbantyan Efendi’yi saygıyla anıyorum.

Kaynak: taraf.com.tr